

[Valdemar Thomsen.]

Forbindelse — har man fra Partiernes Side nogen Sinde udnyttet denne Mulighed? Jeg vil nødig fornærme det andet Tings Medlemmer, men jeg er alligevel saa ubeskedent at mene, at Indsigten i, hvad der tjener Samfundet, ikke er større dér end her, og skulde det endelig være Tilfældet, ja, saa er det i alt Fald beklageligt, at det ikke giver sig Udslag i noget særligt Initiativ. Nej, Sandheden er den — og det er bedst at være klar over det, forinden der indføres Rigsting —, at Partiernes til Dato først og fremmest, naar det har været muligt, har taget Hensyn ikke til de stille i Landet, men til veltjente Partifæller, som man er sikker paa følger Parolen i tykt og tyndt. Kort sagt, det personligt typiske, der kan være inden for Partiernes ogsaa nu, vil gaa op i en højere Enhed af graat i graat ogsaa i Rigstinget.

Ja, hermed har jeg givet Begrundelsen for, at vi langt vil foretrække rent Et-kammer fremfor det, der er bragt i Forslag.

Paa den anden Side maa jeg naturligvis erkende, at Rigstinget vil være mindre skadeligt end det nuværende Landsting. Som Forholdene har udviklet sig, er det nødvendigt, som det er fremhævet ogsaa under denne Forhandling, at Lovgivningsmagten kan handle hurtigt og resolut, og derfor maa vi nødvendigvis bort fra en Ordning, der forudsætter, at Rigsdagens to Ting skal være enige, for at Beslutning kan tages. Stillingen er jo den, at naar ikke Regeringen har Flertal i begge Ting, kan Rigsdagen i det uendelige, uden Hensyn til om et Forslag er nok saa vigtigt og presserende, forhale Tidspunktet for dets Gennemførelse. Har Regeringen derimod, som Tilfældet er for Øjeblikket, Flertal i saavel Folketing som Landsting, ja, saa er Landstinget — og det samme bliver Tilfældet med Rigstinget — inderlig overflødig og nærmest som et Ekspeditionskontor eller en Pensionsanstalt at regne.

Under disse Omstændigheder er det et glædeligt Tidens Tegn, som tjener navnlig det ærede Medlem Hr. Christmas Møller til Ære, at det gamle Højres Arvtagere nu aabent og ærligt erkender, at Landstinget efter 1866-Grundloven var en Ulykke og Aarsagen til den bitre Strid gennem hele Slutningen af forrige Aarhundrede. Fuldstændig rigtigt er det ogsaa, at Grundloven af 1915 ikke betød Afvikling af den forfatningspolitiske Strid. Usundt var det, som Forholdene var forud for Landstingsvalgene i 1936, med et dominerende Flertal i Folke-

tinget og et andet i Landstinget. Da var Regelen jo den, at ingen vilde have Ansvar. Regeringen holdt paa, at alle Ulykker skyldtes Landstinget, og omvendt gjorde Landstingsflertallet gældende, at de kummerlige Resultater skyldtes den uduelige Regering. Bortset fra, at begge Parter paa en Maade havde Ret i deres gensidige Beskyldninger, skulde selvfølgelig Vælgerne under disse Omstændigheder blive desorienterede, og de blev det, de blev ude af Stand til at træffe en klar Afgørelse.

Hvad Spørgsmaalet om Valgretsaldere angaar, maa jeg sige, at min Gruppe ikke mener, det har en afgørende Betydning, om man bliver staaende ved de 25 Aar eller man skal have Valgret fra det fyldte 23de Aar. Det er selvfølgelig noget af en Smagssag, hvad der er mest formaalstjenligt, men hvad enten det nu bliver 25 eller 23, maa det vel siges at være lige demokratisk, idet Grundlaget er ens og lige for alle. Vi betragter dette Spørgsmaal som mindre betydende, navnlig i Sammenligning med de Spørgsmaal, jeg har fremdraget vedrørende Anklagemyndighedens, forfatningsmæssige Stilling og vedrørende de rene Linier i offentlig Administration, som Tiltiden til og Sundheden i Folkestyret staar og falder med.

Med Hensyn til Spørgsmaalet Folkeafstemning er vi ubetinget for, at Mindretal skal kune kræve en saadan afholdt, men hvis Bestemmelsen skal faa nogen praktisk Betydning, tror jeg rigtignok, at de foreslaaede Regler maa ændres meget afgørende. Folkeafstemning bliver med det System, her er foreslaaet, den eneste Garanti for Mindretallene, den eneste Garanti, som de faar over for Magtmisbrug fra Regeringens og Flertallets Side, og derfor maa Bestemmelsen ogsaa gøres effektiv. Efter Forslaget vil en Folkeafstemning kun blive iværksat, naar en forholdsvis stor Del af Rigsdagens Medlemmer kræver det, og det synes jeg nu ikke er nogen særlig frisindet Bestemmelse, navnlig ikke i Forhold til det, der tidligere er foreslaaet fra socialdemokratisk Side. Tidligere, før Socialdemokratiet kom til Magten, forlangte det, at en yderst ringe Del af Vælgerne skulde have Ret til at kræve Folkeafstemning. Nu, da det kan gennemføres, skal flere Hundrede Tusinde Vælgere i Løbet af ganske faa Dage give Tilslutning til Kravet, og i Forvejen skal det altsaa være tiltraadt af et stort Antal Rigsdagsmænd. Men ikke nok med det, foruden et Flertal af de afgivne Stemmer skal mindst 35 pCt. af samtlige Vælgere